

О. В. Михайловська,
докторант кафедри міжнародного бізнесу, ІМВ НАУ, м. Київ

УКРАЇНСЬКИЙ ІНТЕРНЕТ-СЕГМЕНТ В ГЛОБАЛЬНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті досліджено український інтернет-сегмент інформаційного середовища інвестиційної діяльності. Розглянуто здатність інтернет-ресурсів НБУ, Державного комітету статистики та інших задовольнити інформаційні потреби інвесторів.

In given article it is investigated the Ukrainian Internet-segment of information environment of investment activity. Ability of Internet-resources of NBU, State committee of statistics et al to satisfy the informative needs of investors is considered.

Ключові слова: інформаційне середовище інвестиційної діяльності, інтернет-сегмент, глобальний інформаційний простір.

Key words: information environment of investment, Internet-segment, global information space.

ВСТУП ТА ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Роль інформації в інвестиційних процесах важко переоцінити. Одним з основних процесів глобалізації світової економіки є створення потужного поля потоків міжнародних інвестицій. Без сумніву, на посилення інтенсивності міжнародних інвестицій в останні десятиліття впливали багато факторів, однак, є всі підстави вважати головним з них — розвиток ІКТ та створення на їх основі глобального середовища інвестиційної діяльності [7]. У літературі неодноразово підкреслюється важливість інформації для прийняття інвестиційного рішення інвестором. Обсяг і якість інформації про країну та окремі об'єкти впливає на рішення здійснити інвестицію чи утриматися від неї [14—16]. Можна вважати доведеним, що інформація по-різному впливає на інвесторів портфельних та прямих іноземних інвестицій [9]. Статистика свідчить про зменшення потоків ПІІ у 2008 році для значної кількості країн, в тому числі, й України [12]. В умовах розгортання фінансової кризи для будь-якої країни особливо актуальним є не лише збереження здійснених раніше, а й залучення нових інвестицій, особливо прямих іноземних інвестицій, які значно більше

впливають на реальний сектор економіки, ніж портфельні [17]. Логічно припустити, що місце країни в глобальному інформаційному середовищі в значній мірі впливає на частку глобального потоку ПІІ, яка може бути спрямована в дану країну.

ОГЛЯД ОСТАННІХ ПУБЛІКАЦІЙ

Інформаційному середовищу та інформаційному ринку України останнім часом приділяється значна увага у фаховій літературі [1, 3—4]. Однак інформаційне середовище досліджується без врахування інвестиційної компоненти. На наш погляд, підхід до інформаційного середовища як до поєднання сфери виробництва знань та сфери розвитку ІКТ [1] є надто спрощений. Сфера виробництва знань може бути неоднозначно пов'язана з економікою та інвестиціями (деякі аспекти розвитку сфери знань в Україні розглянуто нами в [5]). Знання повинні бути не тільки вироблені, але й доступними в інформаційному просторі, щоб зацікавити інвестора здійснити інвестиції в подальше втілення знань у нові технології, розробки, продукти.

Слід зазначити, що у вітчизняній літературі проблематика впливу інформаційного середовища на інвестиційну діяльність практично не досліджується, хоча й підкреслюється зна-

чення інформаційного середовища в усіх сферах економічного та суспільного життя [4, 5]. У ряді дисертаційних робіт встановлено необхідність та окреслено шляхи інтеграції України у світовий інформаційний простір [10—11], однак специфіка інформаційного середовища інвестиційної діяльності залишилася поза увагою дослідників.

Більшу увагу впливу інформації на інвестора приділяють зарубіжні дослідники, які акцентують увагу на мікрорівні, розглядаючи вплив інформаційного середовища на рішення окремого інвестора [13, 15, 16]. Однак сегмент інформаційного середовища в макромасштабі, який забезпечує інформацією переважну більшість інвесторів, є недослідженим.

Метою даної статті є оцінка розвитку інтернет-сегменту інформаційного середовища інвестиційної діяльності України в контексті глобалізації з позицій забезпечення інформацією вітчизняних та зарубіжних інвесторів.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Так як основу сучасного глобального інформаційного середовища становлять ІКТ, зокрема функціонуючи на основі інтернет-технологій [8], тому розглянемо інтернет-сегмент з позиції інвестора інвестиційної діяльності в Україні. В якості критеріїв оцінки будемо використовувати:

— доступність інформації: по даному критерію будемо враховувати наявність її на іноземній мові (останнє означає вихід українського сегменту в глобальне інформаційне середовище) та індекс цитованості (посилання на дану сторінку з інших інформаційних ресурсів Інтернет: в даній роботі ми використовували індекс PageRank пошукової системи Google, який визначався за допомогою відповідного інструменту Google Toolbar);

— повнота інформації: згідно з даним критерієм оцінюватимемо, наскільки повно представлена інформація про макросередовище інвестиційної діяльності в Україні в статистичному та аналітичному розрізі;

— оперативність інформації та наявність інформації, спрямованої у майбутнє. Під останнім ми розуміємо наявність матеріалів, де містяться прогнози експертів, посадових осіб щодо тенденцій розвитку макросередовища у майбутньому.

Проведене нами дослідження українських інтернет-ресурсів дозволяє поділити на чотири підсегменти інтернет-простір, в якому відображається макросередовище інвестиційної діяльності (рис.1).

Виходячи з обмеженого обсягу даної статті, обмежимося інформаційними інтернет-ресурсами Держкомстату, Національного Банку, МОН та НАН України і ПФТС, яка є найбільшим організатором торгів на вітчизняному фондовому ринку і має вихід у світовий інформаційний простір, так як передає дані торгів в режимі реального часу в інформаційне агентство Bloomberg.

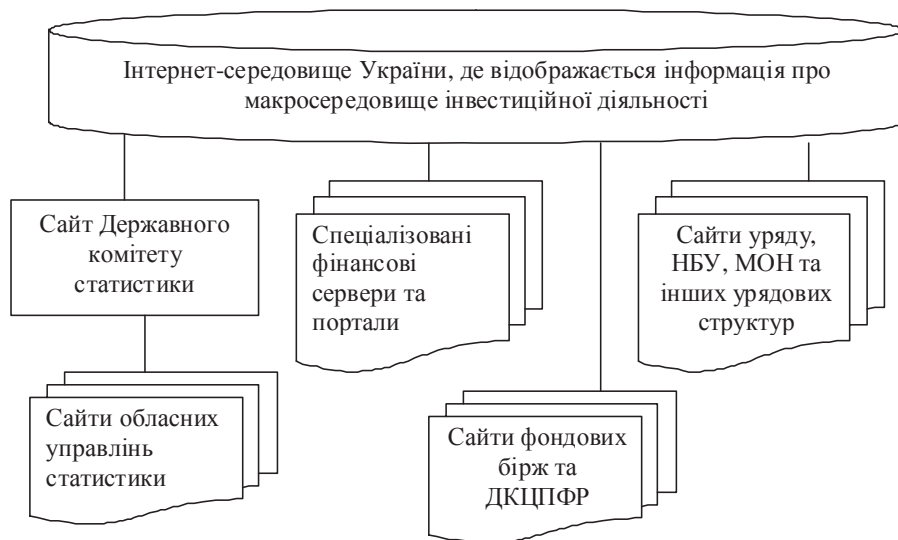


Рис. 1. Структура українського інтернет-середовища інвестиційної діяльності

У таблиці 1 наведено характеристики деяких сторінок сайту Державного комітету статистики, звідки можна отримати інформацію про макросередовище в Україні.

Як видно з таблиці 1, недоліком даного інформаційного ресурсу є обмаль інформації по регіонах, а також відставання значної кількості інформації на рік і більше. Також відсутня інформація про макросередовище в регіональному розрізі. Чисельність і площа регіону — це все, що наведено щодо регіонів в розділі "Регіони України". Зазначимо, що серед показників іноді трапляється їх деталізація по регіонах, однак такі випадки поодинокі.

Ще більшою вадою даного ресурсу з позиції інформаційного забезпечення інвестора, на нашу думку, є дефіцит аналітично-прогнозної інформації про стан макросередовища інвестиційної діяльності в майбутньому. Вся інформація сконцентрована на минулих періодах. Відсутність аналітичної інформації щодо поточного моменту, прогнозів та коментарів фахівців щодо розвитку макросередовища інвестиційної діяльності знижує цінність даного веб-ресурсу для інвестора, а низька інтег-

рованість його в глобальне інформаційне середовище інвестиційної діяльності робить його малодоступним для іноземних інвесторів.

У таблиці 2 наведено порівняльні характеристики "проникнення" в світовий інформаційний простір інтернет-ресурсів статистичних органів деяких країн світу.

Аналізуючи дані, наведені в таблиці 2, можна зробити висновок, що рівень інтегрованості інтернет-ресурсу Державного комітету статистики України на рівні Польщі, Білорусі та Росії (однаковий PageRank і приблизно один порядок кількості посилань на даний сайт з інших інформаційних ресурсів).

Якщо проаналізувати сайти регіональних управлінь статистики по областям, то можна відзначити наступні аспекти:

- жоден з сайтів обласних управлінь статистики не має англomовної версії;
- форма представлення інформації не є уніфікованою: кількість показників, які представлені на кожному сайті, є довільна;
- формат інформації є різним: пе-

реважна більшість управлінь представляють інформацію в html, однак управління статистики в Черкаській та Миколаївській областях пропонують завантажувати інформацію в форматі doc, в Закарпатській, Запоріжській, Львівській областях — в форматі pdf;

— станом на 12/03/2009 року річні дані за 2008 рік є відсутні за більшістю показників за регіонами;

— як і на сайті Держкомстату, відсутня аналітична і прогнозна інформація.

Якщо порівнювати показники сайту Держкомстату України з інтернет-ресурсами статистичних органів розвинутих країн, то помітним є значне відставання в "проникненні" до інформаційного середовища. Додаючи до цього проблеми з "якістю" інформаційного забезпечення, які окреслено вище, то слід зробити висновок щодо низької можливості використання даного ресурсу інвесторами, особливо іноземними.

У таблиці 3 наведено порівняння сайту НБУ з сайтами центральних банків деяких країн світу.

Для сайту НБУ, як і для Держкомстату, характерним є відставання зведеної інформації за минулі періоди. Щодо аналітичної інформації, то вона в певній мірі присутня на сторінці "Публікації" (<http://bank.gov.ua/Publication/index.htm>), однак, якщо перейти на англomовний варіант даної сторінки (<http://bank.gov.ua/Eng/Publication/index.htm>), то кількість аналітичних матеріалів значно зменшується (якщо не враховувати офіційну звітність, то їх залишається лише один: монетарний огляд (найбільш пізній — 3 кв. 2008 року), хоча в україномовному варіанті присутній і монетарний огляд за весь 2008 рік і ще ряд аналітичних матеріалів.

Хоч і не на першій сторінці, але на сайті розміщено фактично єдиний матеріал, який присвячено майбутньому: очікування підприємств за даними опитування. Однак ситуація в даному разі аналогічна з аналітичними матеріалами: якщо в українській версії сайту наведено результати опитування за 4-й квартал 2008 року, то в англійській — за 4-й квартал 2006 року.

Зрозуміло, що останні представляють лише суто історичний інтерес і не можуть бути використані іноземним інвестором для оцінки розвитку макросередовища в Україні восени-влітку 2009 року та наступних періодів. Ще один недолік даного інформаційного ресурсу в порівнянні з аналогами є відсутність у вільному доступі наукових досліджень. До недавнього часу на сайті був у вільному доступі журнал "Вісник НБУ", але на даний момент замість повнотекстових статей, у вільному доступі лише анотації. Такий вид робіт, як "working paper" чи "discussion paper" на дано-

Таблиця 1. Характеристики деяких сторінок сайту Державного комітету статистики

Інтернет-сторінка сайту	Інтернет-адреса	Повнота	Оперативність
Головна сторінка	http://www.ukrstat.gov.ua	Фрагментарна, по регіонах інформація відсутня	Оновлюється постійно
Коментарі фахівців	http://ukrstat.gov.ua/control/uk/localfiles/display/coment/question.htm?lang=uk		Станом на 07/03/2009 року найбільш свіжий коментар датується січнем 2008 року – відставання 14 місяців
Регіони України		Наведено тільки чисельність населення та площу, кількість районів	Не можливо встановити, так як розміщена інформація є постійною
Соціально-економічне становище України	http://ukrstat.gov.ua/control/uk/localfiles/display/druk/soc_ek/publ_u.htm?lang=uk	Короткий опис по секторам і галузям, по регіонах інформація відсутня	Відставання в 1 місяць

Таблиця 2. Характеристики інтегрованості в світовий інтернет-простір сайтів державних статистичних агентств

Країна	PageRank	Кількість інтернет-ресурсів, які посилаються на даний сайт	
Державний комітет статистики України	0,6	492	http://www.ukrstat.gov.ua/
Національний статистичний комітет Білорусі	0,6	623	http://www.belstat.gov.by/
Центральний статистичний офіс Польщі	0,6	256	http://www.stat.gov.pl/gus/index_ENG_HTML.htm
Федеральний статистичний офіс Німеччини	0,6	2800	http://www.destatis.de/jetspeed/portal/cms/Sites/destatis/Internet/EN/Navigation/Homepage_NT.psm
Федеральна служба державної статистики Росії	0,6	733	http://www.gks.ru/wps/portal
Національний статистичний офіс Великобританії	0,7	2290	http://www.statistics.gov.uk/
Портал STAT-USA	0,8	1452	http://www.stat-usa.gov/

му ресурсі повністю відсутній. Щодо оцінки "важливості" даного сайту пошуковою системою Google, то значення PageRank сайту НБУ є нижчими, ніж сайту Держкомстату і центральних банків провідних країн світу (рис. 2).

Слід відзначити, що індекс Page-

Rank дещо схожий на логарифмічну шкалу, тобто відмінність в одну десятину, означає відмінність у "важливості" ресурсу на порядок. Тому сайт НБУ має суттєві проблеми як в інформаційному наповненні, так і в "поширеності" в глобальному інформаційному просторі.

кавим є те, що сайт ПФТС є чи не єдиним каналом прямого інформаційного зв'язку вітчизняного інформаційного середовища з світовими інформаційними агентствами, так як передає інформацію в режимі реального часу агентству Bloomberg. В Інтернеті розміщено матеріал, автор якого побажав залишитися невідомим, де вказано на недоліки в представленні інформації, зокрема графічної на сайті ПФТС в 2007 році [2]. Ми перевірили, чи змінилася ситуація на краще в 2009-му. На рис. 3 наведено графік ціни угод за акціями ВАТ "Укртелеком" за рік.

Незважаючи на те що при побудові графіка на відповідній вкладці ми відбирали термін даних 1 день, з графіка видно, що він побудований по 12-ти точкам.

На графіку неможливо оперативво проглянути інформацію про ціну угоди за кожен день, відсутні максимальні та мінімальні ціни (які можуть бути значно вищими чи нижчими, ніж усереднені дані, за якими побудовано графік).

Аналогічний графік можна отримати і в інформаційній системі Bloomberg, яка використовує для цього ті ж самі дані, що й ПФТС (<http://www.bloomberg.com/apps/>). Різниця між графіками очевидна (рис. 4).

З рисунку видно, що графік побудовано по щоденним даним, крім того, переміщенням вертикальної лінії по горизонталі можна отримувати щоденні дані. Таким чином, інформацію про українських емітентів (принаймні графічну частину) краще отримувати на сайті інформаційної системи Bloomberg.

Наприкінці розглянемо ще два сайти, які теоретично можуть бути використані

Таблиця 3. Порівняння інформаційного наповнення сайту НБУ та деяких країн світу

	Інтернет-адреса	Повнота	Оперативність	Спрямованість у майбутнє	Нааявність та доступність наукових робіт і досліджень
НБУ	http://bank.gov.ua/	Обмежено фінансовим та валютним ринком, вузький перелік інформації за регіонами	Тенденції ринків - відставання - місяць, звіт НБУ станом на 07/03/2009 тільки за 2007 рік	Інформація відсутня, жодного матеріалу на головній сторінці, присвяченого прогнозу чи майбутнім періодам, але на інших сторінках є оцінка платіжного балансу на 2009 рік та очікування підприємств в 4 кв. 2009 році	Журнал Вісник НБУ - (доступні тільки анотації), 10 матеріалів дослідницького центру
Центральний банк Росії	http://www.cbr.ru/	Обмежено валютним та фінансовим ринком, повний огляд даних ринків за регіонами	По ринкам в цілому 1-2 місяці, по регіонам відставання 1 рік; 3-4 місяці	Інформація відсутня, жодного матеріалу на головній сторінці, присвяченого прогнозу чи майбутнім періодам	
Федеральна резервна система США	http://www.federalreserve.gov/	Валютний, фінансовий ринок, фінанси домогосподарств, промисловість	За ринками відставання тиждень	2 матеріали на головній сторінці стосуються майбутнього, але є значна кількість наукових робіт (working paper), які стосуються можливостей майбутнього розвитку, на інших сторінках є прогнози курсу, платіжного балансу, зовнішнього боргу, інфляції	
Центральний банк Великобританії	http://www.bankofengland.co.uk/	Валютний, фінансовий ринок, фінанси домогосподарств, промисловість	За ринками відставання тиждень	Один матеріал на головній сторінці стосується майбутнього, але є значна кількість наукових робіт (working paper), які стосуються можливостей майбутнього розвитку, на інших сторінках є прогнози курсу, платіжного балансу, зовнішнього боргу, інфляції	362 авторські роботи (working paper) та 26 discussion Paper

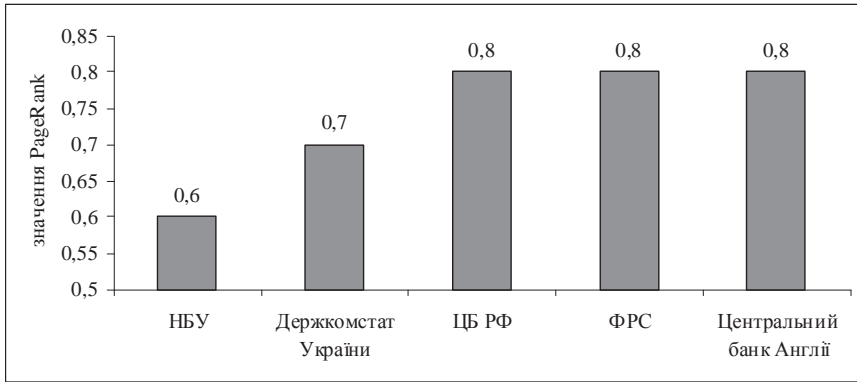


Рис. 2. Оцінка важливості сторінки в інтернеті сайтів уряду, НБУ, Держкомстату та деяких центральних банків, присвоєна пошуковою системою Google

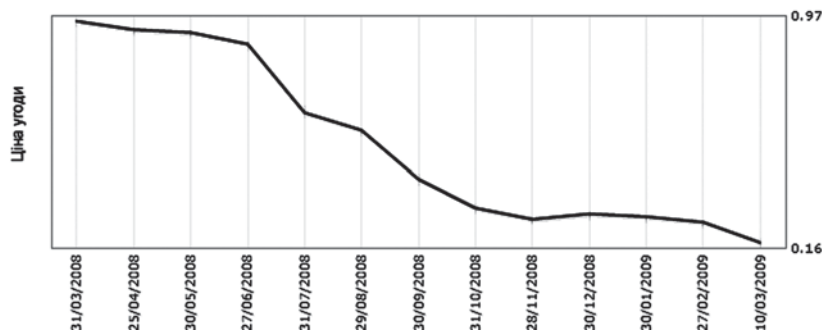


Рис. 3. Динаміка котирувань ВАТ "Укртелеком" у представленні сайту ПФТС

інвесторами, що мають намір інвестувати в інноваційну сферу України: сайт Міністерства освіти та науки України та сайт Національної академії наук.

Обидва ресурси не мають інформаційного забезпечення, яке б могло зацікавити інвестора. Будь-який перелік перспективних програм на-

уково-технічних проектів, які фінансуються з бюджету в 2009 році або могли б бути профінансовані, якщо б вдалося залучити кошти під конкретний проект, відсутній. Не існує інформації і про напрямки досліджень, які здійснюють наукові колективи та окремі виконавці і т.п. Аналогічно, на сайті Національної ака-

демії наук України немає жодного науково-технічного проекту на 2009 рік. Натомість наведено значна кількість проектів 2004—2007 років. Наприклад, в секції "економічні науки" з 20 наведених наукових проектів вісім датовані 2008-м роком, решта — більш ранніми періодами. Інформація про закінчення проекту, стадію, на якій перебуває проект, отримані результати, відсутня. Обидва сайти не мають англійських сторінок, через що інтеграція їх у світовий інформаційний простір обмежується україномовним сегментом.

Досить проблемно отримати інформацію і про стан наукових пошуків не тільки інвестору, а й науковцю. На сайті МОН присутні посилання на чотири електронні видання фонду фундаментальних досліджень (<http://www.dffd.gov.ua/>) "Фундаментальні орієнтири науки" за різними напрямками, але збірники датовані 2005 роком. Так звана "бібліотека" сайту містить в реальності анотації та обкладинки видань і логічно має бути названа "каталог".

На сайті НАНУ на головній сторінці є посилання на сторінку "Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України", але при спробі перейти на неї з'являється повідомлення, що сторінки не існують... За такої ситуації інтегрованість даних ресурсів у світовий інформаційний простір в кілька десятків разів нижча, ніж наприклад Веб-порталу Національного бюро наукових досліджень США (табл. 4).

Як видно з представлених в таблиці 4 результатів, інтегрованість у світовий інформаційний простір веб-ресурсу Національного бюро наукових досліджень США в 25 разів вища, ніж МОН України, і в 75 разів — за сайт НАН України. Таким чином, обидва ресурси більше спрямовані на інформування про діяльність керівних органів НАН та МОН, ніж про науку та освіту в Україні і не сприяють підвищенню зацікавленості в інвесторів інвестувати кошти в їх розвиток.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

У цілому слід відзначити, що цілісне інформаційне середовище інвестиційної діяльності в Україні в мережі Інтернет відсутнє. Інтернет-ресурси, які безпосередньо обслуговують інвесторів (в даній статті розглянуто сайт ПФТС), надають переважно технічну інформацію щодо торгів і забезпечують інформаційні потреби інвесторів тільки з дуже короткими часовими горизонтами.

Інформаційні ресурси, які традиційно використовуються для отримання статистичної інформації, аналітичних оцінок ситуації в країні і т.п., в Україні функцію інформаційного забезпечення інвесторів не виконують.

Щодо сайтів Державного комітету статистики України та його регіональних відділень, то слід відзначити ряд недоліків, які нівелюють дані веб-



Рис. 4. Динаміка котирувань ВАТ "Укртелеком" у представленні сайту агентства Bloomberg

Таблиця 4. Показники інтегрованості в світовий інформаційний простір сайтів МОН та НАН України та НБНД США

Установа	PageRank веб-сторінки	Кількість інтернет-ресурсів, які посилюються на даний сайт	Інтернет-адреса
Національне бюро наукових досліджень США	0,9	24600	http://www.nsf.gov/
Міністерство освіти і науки України	0,7	969	http://www.mon.gov.ua/
Національна академія наук України	0,7	383	http://www.nas.gov.ua/

ресурсу як інформаційну базу для прийняття інвестиційного рішення:

— відсутній єдиний перелік показників, які описують мезосередовище інвестиційної діяльності;

— відсутній безплатний доступ до бази даних, щодо показників розвитку регіонів (в США, наприклад бази даних в безкоштовному доступі плати здійснюється за вже оброблену інформацію). В Україні склалася ситуація, коли спочатку платники податків платять податки, щоб утримувати апарат структур комітету статистики (фактично платники податків платять заробітну плату працівникам органів державної статистики за збір і структурування інформації), а далі вимушені знову ж платити, щоб отримати дану інформацію. При цьому слід зазначити, що всі суб'єкти господарської діяльності зобов'язані безкоштовно передавати інформацію в управління статистики на місцях;

— вся інформація стосується минулих періодів, часто є неактуальною та застарілою.

Проблемою інформаційних ресурсів, які повинні становити ядро інтернет-сегменту інформаційного середовища інвестиційної діяльності є спрямованість їх переважно на українськомовну, в деякій мірі — на російськомовну аудиторію. Частка англійськомовних сторінок досить низька, через що інтеграція українського сегменту в глобальне інформаційне середовище інвестиційної діяльності є проблемною через мовний бар'єр.

Системною вадою є спрямованість більшості інформаційних ресурсів у минуле. Але інвестора переважно цікавить поточний та майбутній стан об'єкта, куди він планує здійснити інвестиції. Аналізуючи український інтернет-сегмент глобального інформаційного середовища інвестиційної діяльності, неможливо отримати таку інформацію не тільки у вигляді прогнозів, але й необробленою, тобто у вигляді тих чи інших показників чи статистичних даних.

Щодо інформаційного підсегменту, який стосується сфери наукових досліджень, науково-технічних робіт, то також можна зробити висновки про його фактичну відсутність. Існують певні інформаційні ресурси, які розрізнені, відображають стан окремих досліджень та проектів в різні минулі періоди, але не надають інформацію про проекти, які реалізуються зараз чи плануються до реалізації в майбутньому. На наш по-

гляд, взагалі доцільно створити інформаційний портал, можливо, частково на комерційній основі, але за участю держави (наприклад з назвою "Україна науково-технічна", де:

— була б інформація про напрямки досліджень, які цікавлять підприємства, чи ті дослідження, які вітчизняні та зарубіжні інвестори вважають перспективними;

— містилися б відомості про завершені і часткові результати досліджень, а також обгрунтовані ідеї щодо перспективних наукових досліджень (для цього в перспективі необхідно розробити інвестиційний паспорт наукової ідеї);

— окремим каталогом мають бути доступні всі програми, які фінансуються за бюджетні кошти в установах НАНУ за переліком виконавців і контактними даними і т. д.;

— буде розміщений цифровий депозитарій наукових робіт з безкоштовним (або платним, але за помірну ціну) доступом до матеріалів.

Це дозволить зменшити відокремленість вітчизняної науки від реальних потреб економіки (про останнє вже неодноразово вказується в літературі). Керівники наукових колективів і окремі дослідники будуть мати змогу коригувати свою діяльність з тим, щоб сприяти її в русло інтересів інвесторів. Окрім того, підвищиться доступність ідей та результатів різних стадій досліджень для інвесторів, в тому числі й іноземних, що збільшить ймовірність додаткового фінансування науково-дослідних та науково-технічних робіт.

Література:

1. Власова А. Розвиток інформаційного сектору України в умовах глобальної економічної трансформації // Економіст. — 2008. — № 11. — С. 54—57.

2. Графіки на ПФТС и Bloomberg: небо и земля — <http://berg.com.ua/stock-markets/pfts-vs-bloomberg-charts/http://www.nas.gov.ua/Pages/default.aspx>

3. Іванова В.В. Інформаційний ринок: зарубіжні та українські реалії // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — № 2. — С. 39—44.

4. Іванова В.В. Інформаційна основа економічних трансформацій // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — № 5. — С. 215—222.

5. Мельник О.Г. Інформація як складова інноваційного розвитку // Актуальні проблеми економіки. —

2008. — № 10. — С. 136—141.

6. Михайловська О. Інноваційний прорив України: політичний міф чи реальна можливість у глобалізованому світі // Економіст. — 2008. — № 8. — С. 34—38.

7. Михайловська О.В. Глобальне інформаційне середовище інвестиційної діяльності: сутність і структура // Актуал. пробл. економіки. — 2007. — № 11. — С. 199—209.

8. Михайловська О.В. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та їх роль у "новій" економіці XXI століття // Актуал. пробл. економіки. — 2006. — № 10. — С. 159—169.

9. Петерс Э. Фрактальный анализ финансовых рынков: приложение теории хаоса в инвестициях и экономике, Москва: Интернет-трейдинг, 2004. — 304 с.

10. Флюр О. М. Інтеграція України у світовий інформаційний простір: Дис... канд. політ. наук: 23.00.04 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 2004.

11. Христіановський В. В. Інтеграція України до світового економічного простору через інформаційні технології: Дис... канд. екон. наук: 08.05.01 / Донецький національний ун-т. — Донецьк, 2004.

12. Global Foreign Direct Investment now in decline — and estimated to have fallen during 2008. — режим доступу <http://www.unctad.org/Templates/webflyer.asp?docid=10930&intItemID=1528&lang=1#back1>

13. Healy P.M., Palepu K. Information asymmetry, corporate disclosure, and the capital markets: A review of the empirical disclosure literature // Journal of Accounting and Economics. — 2001. — V.31. — P. 405—440.

14. Holm C., Rikhardsoon P. Experienced and Novice Investors: Does Environmental Information Influence on Investment Allocation Decisions? // European accounting review. — 2008. — V.17. — № 3. — P. 537—557.

15. Ivkovich Z., Weisbenner S. Information Diffusion Effects in Individual Investors' Common Stock Purchases: Covet Thy Neighbors' Investment Choices. // NBER Working Papers № 10436. — режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w10436.pdf>.

16. Ni S., Ratti R. High Heterogeneous Information and Investment under Uncertainty // Working Papers of Department of Economics, University of Missouri № 0709. — режим доступу http://economics.missouri.edu/working-papers/2007/wp0709_ratti_ni.pdf

17. Sawaki H. Potential FDI causing large distortions in domestic production // The Journal of International Trade & Economic Development. — 2008. — V.17. — № 4. — P. 485—500.

Стаття надійшла до редакції 17.03.2009 р.